

Asettamispäätös VN/24759/2023

22.9.2023

Asettamispäätös: Sähköisen viestinnän välitystietojen säilytysvelvollisuutta koskevan lainsäädännön täsmentämistä tukeva työryhmä

Asettaminen

Liikenne- ja viestintäministeriö on tänään tekemällään päätöksellä asettanut sähköisen viestinnän säilytysvelvollisuutta koskevan lainsäädännön täsmentämistä tukevan työryhmän.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 4.10.2023-30.9.2024.

Tausta

Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännön perusteella sähköisen viestinnän tietoja koskeva yleinen säilytysvelvollisuus muodostaa merkittävän rajoituksen yksityisyyden ja henkilötietojen suojaan. Viestinnän välitystiedot ovat kuitenkin hyödyllisiä poliisi- ja turvallisuusviranomaisille rikosten selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi.

Viranomaistarpeisiin tapahtuvaa säilytysvelvollisuutta koskevan kansallisen lainsäädännön unionin oikeuden mukaisuutta on arvioitu selvityksessä vuonna 2017, arviomuistiossa vuonna 2021 sekä tätä täydentävässä jatkoselvityksessä vuonna 2023. Uudemmassa ratkaisukäytännössään unionin tuomioistuin on osin selittänyt ja tarkentanut aikaisempia ratkaisujaan. Näiden viimeisimpien ratkaisuiden perusteella vuoden 2023 jatkoselvityksen johtopäätöksenä on, että Suomen kansallista säilytysvelvollisuutta voitaisiin pitää yleisenä ja erotuksettomana, ja siten unionin oikeuden vastaisena. Kansallista lainsäädäntöä on siis tarpeen päivittää, jotta varmistetaan viranomaisten oikeutettu pääsy sähköisen viestinnän välitystietoihin perusoikeuksia kunnioittavalla tavalla myös tulevaisuudessa.

EU:n perusoikeuskirjan ja sitä koskevan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön lisäksi tulee ottaa myös huomioon perustuslain asettamat reunaehdot sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön asettamat rajoitukset.

Tavoitteet

Jokainen ministeriö vastaa siitä, että sen hallinnonalan lainsäädäntö ja toiminta ovat EU-oikeuden mukaisia. Liikenne- ja viestintäministeriön lisäksi sähköisen viestinnän välitystietojen säilytysvelvollisuudella on merkitystä myös muiden ministeriöiden hallinnonalaan, sillä sähköisen viestinnän välitystietojen säilytysvelvollisuus on tarpeen poliisi- ja turvallisuusviranomaisten tehtävien suorittamiseksi.

Työryhmätyön tavoitteena on ensinnäkin laatia esiselvitys, jossa arvioidaan eri vaihtoehtoja, miten välitystietojen säilyttämistä ja viranomaisten pääsyä kyseisiin tietoihin koskeva kansallinen lainsäädäntö tulisi järjestää, jotta lainsäädäntö olisi Suomen perustuslain ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukainen, rajoittuu yksityisyydensuojan kannalta välttämättömään ja samalla turvaa viranomaisille oikeutetun ja oikeasuhtaisen pääsyn tietoihin tehokkaan rikostorjunnan varmistamiseksi. Kokonaisnäkemys mahdollisista toteuttamisvaihtoehdoista sekä niiden vaikutuksista palvelisi poliittista päätöksentekoa arvioitujen toteuttamisvaihtoehtojen välillä.

Toiseksi työryhmän tavoitteena on valmistella esiselvityksen perusteella toteutettavaksi valittavat muutokset kansalliseen lainsäädäntöön.

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on kerätä tietopohja tulevan lainsäädännön muutoksen tueksi. Erityisesti työryhmän tehtävänä on selvittää unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön sekä Suomen perustuslain asettamat reunaehdot ja keinot yhteensovittaa nämä viranomaisten oikeutettujen tietotarpeiden kanssa. Työryhmän työ kootaan selvitykseksi.

Toiseksi työryhmän tehtävänä on tukea selvityksen jälkeen tarpeellisten lainsäädäntömuutosten valmistelua.

Organisointi

Työryhmä:

Puheenjohtaja Maria Rautavirta, yksikön johtaja, liikenne- ja viestintäministeriö

Jäsenet:

Ylitarkastaja Pauliina Penttilä, liikenne- ja viestintäministeriö (toimii myös työryhmän sihteerinä)

Erityisasiantuntija Amanda Mäkelä, oikeusministeriö

Hallitussihteeri Kosti Honkanen, puolustusministeriö

Erityisasiantuntija Suvi Pato-Oja, sisäministeriö

Työryhmän sihteeriksi osoitetaan liikenne- ja viestintäministeriön jäsen.

Työryhmän aineistolle on käytössä sähköinen työtila.

Työryhmä voi lisäksi asettaa alatyöryhmiä ja käyttää asiantuntijoita. Työryhmä voi hyväksyä jäsenmuutokset itsenäisesti esittävän ministeriön esityksestä.

Työryhmän kokoonpanossa ei ole voitu noudattaa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) säännöksiä toimielimen kokoonpanosta, koska työryhmän jäseniä nimettäessä on otettu huomioon jäsenten erityistuntemus työryhmän toimeksiantoon liittyvissä asioissa.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän työ tehdään virkatyönä, eikä puheenjohtajille tai jäsenille makseta palkkioita. Kukin organisaatio vastaa edustajiensa matka- ja majoituskustannuksista.

Lulu Ranne
Liikenne- ja viestintäministeri

Laura Eiro
Osastopäällikkö

Liitteet

-

Jakelu

Oikeusministeriö
Sisäministeriö
Puolustusministeriö

VN/24759/2023-LVM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: